

Георги Карасимеонов (Ред.)

БАРОМЕТЪР

Политическите партии в България

Година 13, брой 3
Юли - Септември 2013

- Политическата ситуация в страната продължава да бъде напрегната. Въпреки че протестите постепенно стихнаха, политическият диалог между управляващи и опозиция продължава да бъде силно конфронтационен. Президентът се конфронтира с Народното събрание и правителството, което внася допълнително напрежение в сложната политическа и обществена среда.
- ГЕРБ продължава с непоследователното си поведение като парламентарна опозиция. Партията все още не може да се впише в тази нова за нея роля. Загубата на електорална подкрепа, която бе регистрирана от водещи социологически агенции, вероятно ще се увеличава вследствие на това поведение.
- Протестите консолидираха БСП и партията в момента е първа политическа сила според проучванията на електоралните нагласи. Същевременно в БСП има сериозни вътрешни напрежения. Те се пораждат от една страна от стила на ръководство, а от друга, от нейния политически курс и кадрови решения. Редица членове на БСП обвиняват ръководството, че взема решения в тесен кръг и не се допитва до легитимните органи на партията, като Националния съвет.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Политическата ситуация.....	2
2. Състояние и развитие на партийната система.....	4
2.1. Тенденции в парламентарно представените политически партии.....	4
2.1.1. ГЕРБ.....	4
2.1.2. БСП.....	5
2.1.3. ДПС.....	6
2.1.4. „Атака“.....	7
2.2. Извънпарламентарни партии.....	8
2.2.1. Реформаторски блок.....	8
3. Общественото мнение.....	9
4. Основни изводи и прогнози.....	10

1. Политическата ситуация

Политическата ситуация през изминалото тримесечие бе белязана от нестихващите антиправителствени протести, както и от контрапротести в подкрепа на кабинета „Орешарски“. Като основни характеристики на протестите може да се изтъкнат продължителността им, тяхната надпартийност, активно присъствие на млади хора и значимата роля на социалните мрежи при тяхното организиране. Тази начална характеристика на протестите претърпя промяна в хода на тримесечието, когато някои политически партии от десния спектър, вкл. ГЕРБ се опитаха да използват протестите в техен партиен интерес.

Мирният характер на протестите бе нарушен в края на юли. В нощта на 23 срещу 24 юли събралите се пред парламента демонстранти попречиха на депутати, министри, експерти и журналисти да излязат от сградата на Народното събрание. Демонстрантите влязоха в сблъсъци с полицейските части за борба с безредици. След часове на блокада протестиращите бяха разпръснати, а затворените в парламента политици бяха изведени навън.

Събитията от тази нощ доведоха до бърза реакция на опозицията. ГЕРБ, десницата и синдикатите поискаха оставката на правителството. От партията на Бойко Борисов поискаха и незабавно свикване на Консултативния съвет по национална сигурност, който да определи дата за предсрочни парламентарни избори до края на годината.

През август се стигна до затишие на протестите. Тяхната нова фаза започна на 16 август, когато по повод на извънредно заседание на Народното събрание в София пристигнаха десетки авто-

буси от страната с подкрепящи кабинета граждани. През септември протестите срещу правителството продължиха, но с много по-малко участници.

Успоредно с протестите за оставка на кабинета „Орешарски“ ежедневно продължават да се провеждат и контрапротестите в негова защита. Освен за подкрепа на премиера, протестиращите се изказват и срещу президента Росен Плевнелиев. Президентът бе обвинен от управляващите и от гражданите подкрепящи правителството, че е заел страната на протестиращите и че е „излязал от ролята си на обединител на нацията“. Това стана повод и за събиране на подписка с искане за неговото отстраняване.

През септември премиерът Орешарски направи отчет за първите 100 дни на управление на кабинета под наслов – „100 мерки за 100 дни“. Като най-голям успех той посочи, че страната е освободена от страха, наложен от предишните управляващи. Основните задачи на управлението през първите 100 дни са били провеждането на стабилизационни мерки; коригиране на политики с доказани неблагоприятни ефекти върху икономическото и социално развитие; започване на реформи в редица области; формиране на екипи и обществени съвети с цел осъществяване на диалог с гражданското общество.

БСП и ДПС подкрепиха правителството. От ДПС обявиха, че правителството ще се ползва с неговата подкрепа докато е социално ефективно. Лидерът на „Атака“ Волен Сидеров посочи като слабост в отчета липсата на анализ и ревизия на предишното управление, но се изказа положително относно действията на правител-

ството за развалянето на някои концесии и предприемането на редица социални мерки.

Опозицията в лицето на партия ГЕРБ остро разкритикува правителството и нарече отчета – „100 мерки – 100 лъжи“.

През настоящето тримесечие президентът Росен Плевнелиев наложи вето на актуализацията на бюджета. Ветото на президента обаче бе отхвърлено на извънредно заседание на парламента със 130 гласа. Срещу вето на държавния глава бяха депутатите от БСП, ДПС и „Атака“, докато 93-мата народни представители от ГЕРБ заставаха зад президента.

Налагането на вето върху бюджета на страната е прецедент и това доведе до изостряне на отношенията между институциите. Досега единствено президентът Желев е налагал вето върху бюджета, но тогава е ставало дума за противоконституционни тестове в него. Управляващите партии обвиниха президента, че грубо се е намесил в работата на изпълнителната власт, защото изработването на бюджета и неговото внасяне в Народното събрание е изключителен прерогатив на правителството.

Лидерът на БСП Сергей Станишев заяви, че вето на Росен Плевнелиев е част от опитите да се попречи на възстановяването на парламентаризма и на нормална демократична държавност.

Според лидера на ДПС Лютви Местан вето на президента е политически акт, който цели политически цели – да се подчертае зависимостта на кабинета „Орешарски“ от гласовете на „Атака“. По този начин той иска да влее нова енергия в протестите и да заеме ролята на морален съдник в българската политика.

Лидерът на „Атака“ Волен Сидеров заяви, че това действие на президента е вид „заяждане“ и изпълнява партийна задача на ГЕРБ.

Вследствие на влошаването на ситуацията в Сирия нарасна бежанската вълна, която все повече засяга България. Вътрешният министър Цветлин Йовчев представи информация, според която вероятно в страната до края на годината ще пристигнат между 6 и 10 хиляди бежанци от Близкия Изток. Прогнозата на Агенцията за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите от Европейския съюз (ФРОНТЕКС) обаче е много по-песимистична като дава числото от 40 хиляди бежанци. В края на септември броят на влезлите от началото на годината бежанци е около 4200 и остават само 800 човека, за да достигне критичния максимум.

Поради липсата на повече места за настаняване, както и малкият опит, който има страната в ситуации с бежанци, България се обърна за помощ към ЕС. Освен това бе създаден и Национален оперативен щаб, който е оглавен лично от министър Йовчев. Той работи в посока на създаване на нови места за настаняване на бежанците, особено с оглед на настъпващите студени месеци от годината.

Събитията в Сирия наложиха свикване на Съвета за сигурност към Министерския съвет. На него бяха обсъдени опасностите от терористични заплахи, както и икономическите и финансови рискове за България. Макар да е отчетено, че към момента няма повод за притеснения от терористични заплахи, във връзка с променената ситуация в Близкия изток ще се предприемат действия по оценка и актуализиране на

националния план за противодействие на тероризма. Като най-голям проблем е отчетен приливът на бежанци и възможността от повишаване на криминогенната обстановка и социалното недоволство по местата, където те ще бъдат настанени. Националната разузнавателна служба определи ситуацията като опасна за националната сигурност.

Военният министър Ангел Найденов отхвърли възможността за участие на България във военна кампания в Сирия още повече, че страната няма възможност за преки бойни действия. Министър Найденов, както и външният министър Кристьян Вигенин се обявиха за политическо решение на проблема.

Президентът Росен Плевнелиев и премиерът Пламен Орешарски излязоха с обща позиция, в която осъдиха химическата атака срещу граждани в предградията на Дамаск от 21 август. Двамата призоваха за политическо решение на кризата с водеща роля на ООН.

2. Състояние и развитие на партийната система

2.1. Тенденции в парламентарно представените политически партии

2.1.1. ГЕРБ

През изминалото тримесечие ГЕРБ изпадна в политическа изолация и започна да губи електорална подкрепа. Позицията на бойкот на парламента не даде търсения резултат. Партията не успя да се „съюзи“ с протестиращите, които я причислиха към партиите на статуквото.

Целият период юли – септември бе труден за ГЕРБ от гледна точка на опитите и да намери съюзници. Няколкократно от партията опитаха без-

успешно да протегнат ръка за общи действия с новоформирания десен Реформаторски блок. Лидерът на ДСБ, една от партиите основателки на Реформаторския блок, Радан Кънев заяви, че двете формации имат политически различия, а обединение между ГЕРБ и Реформаторския блок е невъзможно и никой няма интерес от това. Според него единствената обща задача между двете формации е отстраняване на сегашното правителство.

През изминалия период част от напусналите партия ГЕРБ членове, сред които Емил Димитров, Иван Петров, Павел Димитров, както и бившият земеделски министър Мирослав Найденов учредиха нова партия - „България за алтернатива на страха, тероризма и апатия“ (БАСТА). Мирослав Найденов обяви, че партията няма да има лидер, като посочиха че основна причина за тяхното напускане на ГЕРБ са били стилът и начинът на управление на зам. председателя на партията - Цветан Цветанов. Мирослав Найденов заяви, че БАСТА няма да бъде ГЕРБ 2, и в нея ще членуват не само хора напуснали ГЕРБ. Той обяви, че се водят преговори за общи действия с някои движения като „Модерна България“ и някои патриотични партии като ВМРО.

Бойко Борисов призова гражданите на протест в деня на откриването на новия политически сезон. ГЕРБ организира извозване с автобуси на граждани от провинцията, които да се включат в протеста. Това обаче допълнително дискредитира спонтанните протести на гражданите и стана повод управляващите да обвинят ГЕРБ, че стоят зад организацията на протестите. Самият протест остана в ограничени рамки.

В началото на новия политически сезон ГЕРБ обяви връщането си в парламентарните комисии. От партията обаче не предложиха депутати за председатели или заместник-председатели на комисии с мотива, че по този начин биха легитимирали парламента.

Председателят на парламентарната група на ГЕРБ Бойко Борисов използва началото на парламентарния сезон отново да подчертае, че ГЕРБ е формалният победител в изборите и че счита настоящия парламент за нелегитимен. Като най-важен приоритет лидерът на ГЕРБ посочи незабавната оставка на кабинета и провеждането на нови избори.

Според Бойко Борисов държавата е в политическа и институционална криза. Той заяви, че ГЕРБ отхвърля предложението на Сергей Станишев за постигане на съгласие по предложените от мнозинството национални приоритети.

През септември ГЕРБ инициираха и вот на недоверие на правителството. Повод за него бе създаването на министерство на инвестиционното проектиране. Според Бойко Борисов в него са вложени сериозни средства, а то реално не е заработило. От партията заявиха, че не се води инвестиционна политика, независимо от декларациите на правителството, че инвестициите и строителството са важни приоритети. Същевременно ГЕРБ провали дискусиата по вота на недоверие и гласуването му. Това стана вследствие на бойкота от страна на ГЕРБ на парламентарните заседания, на които трябваше да се проведе вота. Според лидера на ГЕРБ парламентарната група е постъпила по този начин с цел да дискредитира ДПС и БСП, които при отсъствието на Атака не успяха да съберат кворум за провеждане на заседанието.

Вследствие на скандалът, който предизвика намереното от прокуратурата „тефтерче“ на председателя на Комисията за конфликт на интереси Филип Златанов, Бойко Борисов поиска от зам. председателя на парламентарната група на ГЕРБ Искра Фидосова да напусне парламента и ръководството на партия ГЕРБ. Тя бе обвинена в задкулисна намеса в кадровата политика на ГЕРБ, когато партията бе на власт.

2.1.2. БСП

Летните протести до голяма степен доведоха до вътрешна консолидация, както в ръководството на БСП, така и сред нейните избиратели.

Сергей Станишев подчерта още веднъж подкрепата на БСП за правителството на Пламен Орешарски, което според него продължава да работи за промяна на статуквото. Лидерът на БСП посочи също така, че няма да се допусне под външен натиск за предсрочни избори правителството да бъде превърнато в един „служебен кабинет“.

От ПГ на Коалиция за България представиха и декларация с основните приоритети. Сред тях са: прекъсване на порочните зависимости между бизнес и политика и отстояване на националните интереси; защита на българските производители от нелоялна конкуренция, както на потребителите, чрез предотвратяване на злоупотребите с монополни позиции; създаване на условия за намаляване на бедността, повишаване на степента на образование, подкрепа на науката, технологичните иновации и на българската култура; овладяване на демографския срив като се съдейства за подобряване на здравеопазването; повишаване на заетостта; увеличаване на възможностите за

гражданското участие в управлението и за разширяване на гражданския контрол в него; приемане на нов Изборен кодекс в съответствие с всички демократични стандарти преди провеждане на избори за Европейски парламент.

В началото на политическия сезон се засилиха и разногласията в БСП. Президентът Георги Първанов (2002 – 2012 г.) поиска смяна в ръководство на БСП. Той заяви, че управленските решения в партията се взимат в много тесен кръг, а някои от първите действия в началото на работата на кабинета свидетелстват за влиянието на определени икономически кръгове. Според Първанов, БСП трябва да последва примера на европейската левица и да се обърне към нови социални слоеве. Той подчерта, че реален проблем на партията е, че вече десетилетия активните хора не припознават БСП, а партията не може да разчита само на пенсионерите. Допълнително напрежение в партията внесе и намерението на Първанов да създаде мрежа от дискуссионни клубове, където да се обсъждат актуални политически проблеми и да се предлагат стратегически решения.

Преди началото на новия политически сезон освен Георги Първанов, за нуждата от „ново ляво“ заговори и председателят на Движение Д21 Татяна Дончева. Тя подчерта необходимостта от нов политически проект в ляво, който да не бъде свързан с близкото минало и настоящето на БСП, нито с олигархичните кръгове около партията.

Друго свидетелство за разнобоя в БСП е позицията на депутата на левицата Георги Кадиев, който настоява партията да понесе отговорността за избора на Делян Пеевски за председател на ДАНС. Кадиев обяви, че ще работи за промени вътре в БСП, които

могат да започнат още през октомври с изборите на няколко областни председатели на партията, включително на софийската градска организация. Според него БСП се развива в посока на „лидерска партия“, което в никакъв случай не е добре за левицата. Негативи според Кадиев ще донесе и наложеното сътрудничество с „Атака“.

2.1.3. ДПС

През настоящото тримесечие ДПС следваше плътно линията на подкрепа на правителството на премиера Пламен Орешарски.

ДПС използва позициите си за да предложи кадри за назначения на различни нива в публичната администрация. Някои от тези назначения провокираха негативна обществена реакция.

Председателят на ДПС Лютви Местан обърна внимание на няколко ключови момента при откриването на новия политически сезон. По думите му животът на кабинета Орешарски зависи не от това кой протестира по-силно, а от социалната му ангажираност. Местан заяви категорично, че ДПС има ясен ангажимент да води антимонополна политика и отбеляза, че монополите са тежко наследство за кабинета Орешарски. Тази си позиция партията ще отрази в новия закон за обществените поръчки. ДПС ще работи активно за промени и в Закона за бюджета, както и за Изборния кодекс. Лютви Местан посочи също така желанието на ДПС за широки парламентарни и публични дебати по съдържанието на Споразумението на България с ЕС за следващия 7-годишен програмен период.

Лидерът на ДПС изказа мнение, че е тежка заблуда да се мисли, че конфликтът в страната е между протести-

раците и кабинета. Според него става дума за много по-дълбок конфликт - между протестиращите и политическата класа като цяло. Местан заяви, че е въпрос на политическа отговорност да се спре процеса на делегитимирани на политическата система в България, и е необходимо дебатите да се пренесат от улицата в парламента.

През разглеждания период се наблюдаваше нееднократно размяна на остри реплики между лидера на ДПС Лютви Местан и депутати от ГЕРБ. В пленарната зала се разменяха взаимни обвинения относно професионализма на личности, назначени наскоро или по време на предишното управление. Не остана незасегнат и въпросът чие е било предложението за назначение на Делян Пеевски за председател на ДАНС. До този момент и от ДПС, и от БСП отказват да дадат конкретен отговор. Лютви Местан посочи, че това е било „общополитическо“ решение и съответно и отговорността за него е „общополитическа“.

Друга пресечна точка за спор между ДПС и ГЕРБ са изборите за кмет на община Гърмен, до които се стигна след като досегашния кмет Ахмед Башев бе избран за народен представител. За поста се съревноваваха само двама кандидати – един от ДПС и един от ГЕРБ. Бойко Борисов заложи на личния контакт и направи голяма обиколка в района като заяви, че населението там живее в страх от ДПС. Нещо повече той обяви, че масово се уволняват хора на ГЕРБ, които отказват да бъдат в структурите на ДПС или да гласуват за ДПС. Изборите спечели кандидата на ДПС.

Основната разделителна линия между ДПС и БСП е темата за АЕЦ „Белене“, като ДПС е противник на нейното стро-

ителство. По тази тема обаче ДПС засега не взима активно отношение за да не предизвика конфликт със своя съюзник.

Все още няма и решение на Конституционния съд по случая Пеевски след като депутати от ГЕРБ внесоха искане за установяване на несъвместимост и за прекратяване пълномощията на депутата от ДПС още през юни. Този казус възникна след като Пеевски бе избран за председател на ДАНС на 14 юни, а няколко дни по-късно парламентът гласува отмяна на решението си. Още тогава от ДПС съобщиха, че Пеевски няма да присъства в Народното събрание и няма да получава заплата като депутат до произнасянето на Конституционния съд.

2.1.4. Атака

Последното тримесечие бе период на кратко оттегляне на партия „Атака“ и на лидерът ѝ Волен Сидеров от активно участие в политически живот. Сидеров предприе този ход след нарасналото недоволство на поддръжниците от поведението на партията, която де факто подкрепи правителството на Орешарски. Това доведе до спад на влиянието ѝ за сметка на друга националистическа партия, НФСБ, начело с Валери Симеонов.

При откриването на новата парламентарна сесия лидерът на „Атака“ посочи, че в парламента трябва по активно да се обсъждат темите свързани с бедността, безработицата и жизнения стандарт на българите, както и предизвикателствата пред България, свързани със събитията в Сирия.

Сидеров заяви още, че той и неговата партия ще бъдат оценени от историята заради това, че са спрели ГЕРБ да се върне във властта. Според него засега няма аргументи за провеждане на предсрочни избори. Сидеров разкри-

тикува протестите, които според него са организирани от ГЕРБ и от партиите, останали извън парламента.

През това тримесечие се наблюдава нарастване на конфликта между „Атака“ и НФСБ. В началото на юли се наблюдаваха сблъсъци между привържениците на двете формации.

През август формацията ГОРД на евродепутата Слави Бинев се вля в НФСБ като заедно формираха обща партия, която ще следва политическата програма на Фронта. Двете партии подчертаха, че съюзът им е изграден на общи принципи и позиции. Те се явяват противници на Атака.

Зависимостта на правителството от Атака, се посреща с неодобрение от ЕНП и ПЕС. От ПЕС отправиха пожелание за прекратяване на тази неформална коалиция в парламента като подчертаха разликата в ценностите на „Атака“ и социалистите. От своя страна ръководството на ЕНП в лицето на Дорис Пак (член на Управителния съвет) изрази тревогата си от това, че правителството разчита на подкрепата на партия „Атака“, която тя счита за антиевропейска партия.

2.2. Извънпарламентарни политически партии

2.2.1. Реформаторски блок

В хода на протестите се създаде ново партийно сдружение, което претендира за гласовете на десните избиратели. В него влизат седем партии - ДСБ, СДС, БЗНС, „Движение България на гражданите“, „Зелените“, „Свобода и достойнство“ и „Синьо единство“. Според председателя на ДСБ Радан Кънев Реформаторският блок е политическо обединение с няколко важни задачи: да покаже на избирателите, че БСП и ГЕРБ не са един-

ствената алтернатива; да обедини десните привърженици и симпатизанти след дванадесет години на ерозия на десното пространство; да отговори на нуждите на едно цяло ново поколение граждани, да влезе в диалог с тях, за да им покаже, че има смисъл да бъдат и избиратели, и политици; да представлява градската средна класа; да сложи началото на устойчива коалиция в десноцентристкото пространство, която да представлява интересите на различни обществени, а и етнически групи от обществото, да отстоява мястото на България в един все по-единен Европейски съюз.

Към Реформаторския блок се създаде и Граждански съвет с експертни комисии. Гражданският съвет ще изработва актуалните политически позиции на Реформаторския блок, ще решава дали да се разширява блокът и с кои партии да си взаимодейства в бъдеще. Освен това той ще има за задача да изработва управленските политики на блока и да създава платформа за взаимодействие с гражданското общество в страната. Работата на съвета ще бъде разделена на групи по тематични области, в които ще се обсъждат предложения за конкретни политики. Решенията ще се взимат с единодушие и ще важат за всички партии в сдружението. Сред приоритетите на групите ще са - реформа в съдебната система и в държавната администрация, постигане на по-голяма икономическа свобода и налагане на законността, повишаване на жизнения стандарт, пенсионна реформа, защита на потребителите.

Основен въпрос пред новия Реформаторски блок е отношението му към ГЕРБ. ГЕРБ и лично лидера Борисов неколккратно показаха своето желание за общи действия с РБ. Според един от

лидерите в РБ, Меглена Кунева, блока не води преговори с ГЕРБ. Тя счита, че една истинска конкуренция в дясното пространство би имала оздравителен ефект. Според нея в момента не трябва да се мисли за коалиция с ГЕРБ, а силите да бъдат фокусирани върху изграждането на РБ и предлаганите от него политики. Радан Кънев, лидер на ДСБ от своя страна отбеляза, че обединение между ГЕРБ и Реформаторския блок е невъзможно и никой няма интерес от него.

3. Общественото мнение

Общественото мнение за настоящия период е представено в проучването на агенция Алфа Рисърч за първите 100 дни на управление на кабинета „Орешарски“. Данните показват, че той се ползва с ниска обществена подкрепа. Макар броят на протестиращите срещу правителството да бе видимо по-малък през летните месеци, проучването показва, че това не е променило нарастващите негативни нагласи сред мълчаливото мнозинство от гражданите. 23% са удовлетворени от дейността на правителството, на другия полюс са 21% - крайно недоволни от управляващите. Най-значителен дял е този на разочарованите - 55%.

Подкрепата за правителството и премиера през изминалото тримесечие не претърпя промяна и остава съответно 23% и 29%. Почти двойно обаче нарастват отрицателните оценки за дейността им. Ако в началото на юни близо половината от пълнолетните българи нямаха определено мнение за тяхната работа, а критичните оценки бяха около една четвърт, в края на август хората с негативно отношение към кабинета се увеличават от 28% на 47%, а тези към

министър-председателя – от 25% на 44%. Неутралитет запазват една четвърт от анкетираните. Наблюдава се и спад в привържениците на тезата, че дейността на кабинета е в полза на обществото – от 39% на 26%, като успоредно с това с почти 20% (от 53% на 70%) се увеличава делът на хората убедени, че кабинетът работи в полза на близки до него икономически кръгове. 84% от анкетираните не смятат, че „на високи държавни длъжности са издигани най-компетентните и почитени личности“.

Обществените нагласи по отношение на протестите са следните: 51% от пълнолетните граждани на страната подкрепят исканията за оставка на правителството, 33% - подкрепят контрапротестите в негова полза, а 16% - не подкрепят нито едните, нито другите.

Протестната вълна в страната доведе до промени в подкрепата за партиите и политическите формации. В началото на новия политически сезон БСП има 18.4% подкрепа и води пред ГЕРБ (15.6%), а на трето място е новосъздадения Реформаторски блок (7.6%).

Четвърта политическа сила е ДПС, която поддържа традиционните си позиции с 5.8% електорална подкрепа.

Партия „Атака“ губи позиции сред националистически настроените избиратели като за нея биха гласували 1,5% от избирателите. Нейните привърженици се преориентират към Националния фронт за спасение на България (НФСБ), който събира 3.1%.

Делът на привържениците за бърза оставка на правителството и нови избори се запазва в рамките на 40%, като 38% подкрепят провеждането на парламентарни избори заедно с европейските през май следващата година.

Много висок е делът на „търсещите“ избиратели – около 20%. Те не виждат в нито една от съществуващите партии алтернатива на досегашното статукво. Към момента е трудно да се прогнозира коя или кои политически сили ще успеят да привлекат този колебаещ се вот. Възможно е той да отиде при някоя от съществуващите и утвърдени партии, както и да бъде спечелен от изцяло нова формация.

Президентът Росен Плевнелиев успява да събере повече одобрение (37%), отколкото неодобрение (25%), като това го нарежда на трето място в рейтинговата класация. В сравнение с предходното тримесечие се наблюдава обаче спад в одобрението към президента с близо 7%.

На първо място сред четиримата политици, които събират повече доверие, отколкото недоверие е еврокомисарят Кристилина Георгиева с 47% положителни оценки и 15% отрицателни. Второто място заема столичният кмет Йорданка Фандъкова с 43% положителни и 22% отрицателни настроения.

Лидерите на всички парламентарно представени партии получават повече негативни, отколкото положителни оценки за своята работа. Бившият премиер Бойко Борисов събира доверие от 26% от анкетиранияте и 49% недоверие. Лидерът на БСП Сергей Станишев има 23% доверие срещу 56% недоверие. Отрицателно продължава да е отношението към лидерите и на другите две парламентарни партии. Председателят на ДПС Лютви Местан има одобрението на 12% и неодобрението на 67% от избирателите в страната. Оценките за лидера на „Атака“ Волен Сидеров са още по-негативни – 4% положителни срещу 85% отрицателни.

4. Основни изводи и прогнози

1. Политическата ситуация в страната продължава да бъде напрегната. Въпреки че протестите постепенно стихнаха, политическият диалог между управляващи и опозиция продължава да бъде силно конфронтационен. Президентът се конфронтира с Народното събрание и правителството, което внася допълнително напрежение в сложната политическа и обществена среда.

Основно предизвикателство пред правителството в следващите месеци ще бъде възстановяване и разширяване на общественото доверие. Без него правителството трудно ще реализира важни реформи в редица сектори.

В краткосрочен план изгледите за предсрочни парламентарни избори стават все по-малки. Възможна е обаче нова вълна на социално напрежение през есента и зимата отново да създаде трудности за дейността на правителството.

2. ГЕРБ продължава с непоследователното си поведение като парламентарна опозиция. Партията все още не може да се впише в тази нова за нея роля. Честите напускания на парламента, провалянето на кворумите на парламентарните заседания, включително и отказването да се регистрират за дебати в Народното събрание по вношения от тях самите вот на недоверие, все повече превръщат ГЕРБ в една непредвидима партия, следваща конюнктурно решенията на своя лидер. Загубата на електорална подкрепа, която бе регистрирана от водещи социологически агенции, вероятно ще се увеличава вследствие на това поведение.

3. Протестите консолидираха БСП и партията в момента е първа поли-

тическа сила според проучванията на общественото мнение. Същевременно в БСП има сериозни вътрешни напрежения. Те се пораждат от една страна от стила на ръководство, от друга, от нейния политически курс и кадрови решения. Редица членове на БСП обвиняват ръководството, че взима решения в тесен кръг и не се допитва до легитимните органи на партията, като Националния съвет. Излизането отново на сцената на бившия президент Първанов и намерението му да създаде мрежа от дискуссионни клубове, показват, че той отново ще опита да се върне в активната политика. Това вероятно ще изостри за пореден път лидерския сблъсък в партията.

4. Въпреки напрежението около казуса Пеевски ДПС продължава да събира традиционната за нея електорална подкрепа. На този етап правителството на Орешарски разчита на подкрепата на ДПС. Въпреки съществуването на анти-ДПС настроения в БСП, отношенията между двете партии остават стабилни и парламентарните им групи действат консолидирано и единно.

5. Заради неформалната подкрепа за правителството доверието към „Атака“ продължава да спада. Основен конкурент на партията за националистическия вот

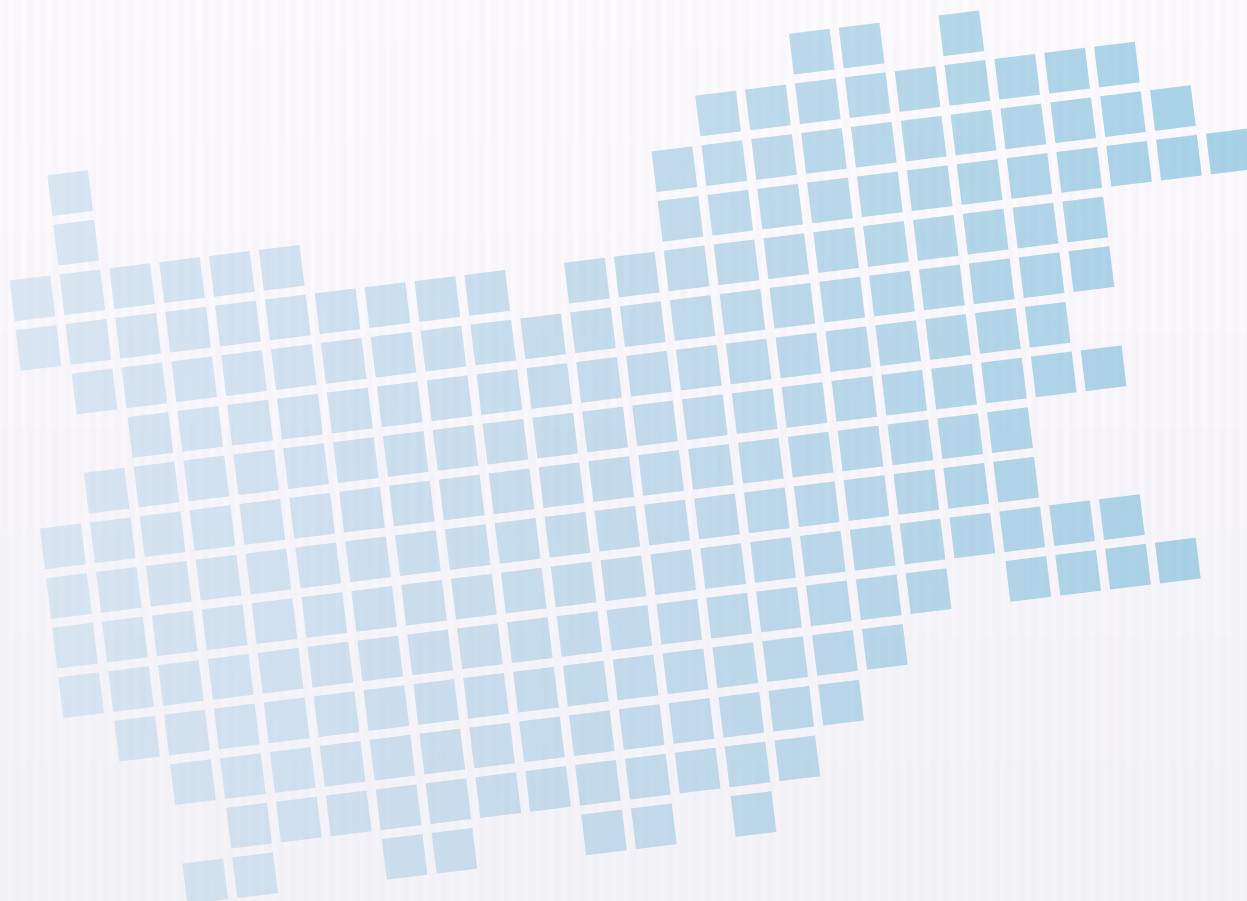
продължава да бъде НФСБ на Валери Симеонов. Това показват последните социологически проучвания, от които е видно, че се наблюдава значителен отлив на гласоподаватели на „Атака“ в посока НФСБ. Въпреки че „Атака“ губи електорално заради подкрепата си за правителството, партията на Волен Сидеров продължава да „помага“ на управляващите при важни гласувания в Народното събрание. Съществуващите очаквания, че парламентарната група на „Атака“ ще се разцепи, вследствие политиката, която води партията, засега не се оправдават.

6. Реформаторският блок има шансове да привлече недоволни от управлението на ГЕРБ десни избиратели. На този етап новата дясна формация има добър електорален потенциал. Въпросителните около неговото бъдеще обаче са много. Основно предизвикателство пред Реформаторския блок е как партиите в него ще надмогнат тясно-партийните си интереси и личните амбиции на отделните лидери. В ДСБ продължава да има голяма група от хора, дори и в ръководството на партията, които имат негативно отношение към Меглена Кунева. Резерви в по-консервативно настроените избиратели на ДСБ има към партията „Свобода и достойнство“ начело с Корман Исмаилов и Касим Дал.

За редактора:

Професор, доктор на философските науки, Георги Карасимеонов е преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, директор е на Института за политически и правни изследвания и главен редактор на списание „Политически изследвания“. От 1991 до 1998 г. е председател на Българската асоциация за политически науки.

Контакт: ipls@dir.bg

Издател

Фондация Фридрих Еберт
Бюро България
ул. Княз Борис I 97
1000 София, България
Отговорен редактор:
Регине Шуберт, директор

Заявки

e-mail: office@fes.bg

Използването с търговска цел на всички издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

Всички текстове са достъпни онлайн

www.fes.bg

Мненията, изразени в тази публикация, принадлежат на автора/авторите и не отразяват непременно позицията на Фондация Фридрих Еберт.